

Naar een ex ante gefinancierd depositogarantiestelsel.

Enkele opmerkingen in het kader van de consultatie.

De op pagina 3 genoemde doelen van ex ante financiering kunnen grotendeels ook onder een omslagstelsel (ex post financiering) worden bereikt, indien de eis dat banken (na een zekere opbouwperiode) minimaal 1% van hun dgs gerelateerde creditgelden als buffer in een extern fonds aanhouden wordt vervangen door de eis dat zij dat binnen hun eigen balans doen als “dgs-geormerkte” solvabiliteit. Voor de spreiding over de tijd van de kosten, voor de sturende werking van de premiedifferentiatie en voor het systeem van uitkeringen onder het dgs is dit neutraal. De geloofwaardigheid van het huidige ex post systeem (kan er wel betaald worden?) is nimmer een probleem geweest en wat het laten meebetalen van de uiteindelijk faillierende bank betreft kan een eenvoudige oplossing worden gevonden door aan de claim op de “dgs-geormerkte” buffer van deze bank een preferente positie (inclusief opgelopen rente) toe te kennen. Het grote voordeel van deze benadering is dat er geen solvabiliteit uit de sector wordt weggehaald en dat in een tijd waarin forse verhoging van de solvabiliteit geboden is. Daarenboven is niet goed in te zien waarom een bank voor al haar risico's kapitaalbuffers binnen haar balans moet aanhouden en voor één specifiek risico (nl dat een bijdrage moet worden geleverd aan de schade bij een omvallende bank) dit moet doen buiten haar balans.

NB. Het voorgestelde systeem is maar ten dele een ex ante financiering. Als het fonds een tekort aan middelen heeft, komt de omslag toch weer om de hoek kijken. Als wel de stap naar een echte ex ante financiering, dwz naar een verzekeringsystematiek, zou worden gemaakt (zoals aanbevolen door de Adviescommissie Toekomst Banken in haar rapport “Naar herstel van vertrouwen” dd 7 april 2009) , valt de afweging tussen solvabiliteit binnen de bank houden of een premie betalen aan derden, ic de Staat vermoedelijk uit in het voordeel van de verzekeringsbenadering.

De bedoeling van een risicogedifferentieerde premiestelling is om risicovol gedrag van banken te ontmoedigen. Dat slaagt alleen als de prikkel voldoende krachtig is en de indicatoren voor risicovol gedrag trefzeker zijn. De “straf” van de premiedifferentiatie, uitgedrukt in basispunten van de kostprijs van het aantrekken van spaargeld, is in het voorstel zeer bescheiden. De vervuiler betaalt wel is waar, maar omgekeerd is het voor de vervuiler relatief goedkoop om dat te doen. Deze voorzichtige benadering van de prikkel hangt ongetwijfeld samen met de onzekerheid die er is omtrent de trefzekerheid van de indicatoren. Bij de drie meest recente beroepen op het dgs waren zeker ook andere

risicofactoren in het geding dan door de thans voorgestelde risicomaatstaven worden gedekt. Te denken valt aan het exploiteren van een verdienmodel zonder voldoende oog voor de zorgplicht jegens klanten, het beleggen in activa met hoge ratings die onjuist bleken te zijn, de kennelijke tekortschietende mogelijkheden van DNB om binnen de bestaande (internationale) regelgeving bij de betrokken bank effectief te interveniëren. In het paper wordt dit ook wel (impliciet) erkend en het is dan ook verstandig op dit punt grote terughoudendheid te betrachten en de premiedifferentiatie niet zo hoog op te voeren dat het dgs via dit aspect ervan een grote invloed gaat uitoefenen op de concurrentieverhoudingen in de Nederlandse spaarmarkt.

Maar zelfs als de voorgestelde risicomaatstaven op zich worden aanvaard als redelijke indicatoren voor de kans dat een bank een beroep zal moeten doen op het dgs, gaat het hier om bruto risico's. Afhankelijk van de door de bank gehanteerde *risk appetite en het gevoerde riskmanagement kan het netto risicoprofiel er dan weer geheel anders uitzien.*

Kortom, de basis voor de premiedifferentiatie is nogal arbitrair en het lijkt daarom verstandig van premieverschillen af te zien en de genoemde risicomaatstaven slechts te gebruiken voor monitoring doeleinden van DNB in het kader van haar mogelijkheden voor discretionaire toezichtmaatregelen.

In het paper wordt terecht gewezen op de potentiële gevoeligheid van een risicoscore. Veranderingen daarin zijn nog gevoeliger en kunnen tot zeer ongewenste effecten bij de crediteuren van een bank leiden. Daarom wordt het een ieder verboden hieromtrent bekendheid te geven, maar het lijkt een illusie dat dit met name voor grote banken te handhaven is. Alleen al het jaarverslag van het fonds, maar ook van de banken afzonderlijk zal aanknopingspunten bieden voor nader inzicht en/of speculatieve calculaties. Journalisten en analisten zullen alles doen om achter deze gegevens te komen. Dit is een additioneel argument om slechts één premie te hanteren.

Dr WM van den Goorbergh

Rosmalen, 10 september 2011